

STAICELES VIĻNOTĀ LĪDZENUMA AINAVA

1. Ainavas struktūras raksturojums

Ainavas struktūru nosaka Viduslatvijas zemienes Metsepoles viļņotais līdzenums, kur mijas lauksaimniecības, meža un purva masīvi. Ainavu struktūrā dominē lauksaimniecībā izmantojamās zemes un lieli meža masīvi.

2. Ainavas raksturojums un attīstība

2.1. Ainavas bioloģiskās daudzveidības raksturojums

Ainavas bioloģiskās daudzveidības priekšnosacījums ir ainavas mozaīkveida struktūra un lieli meža un purvu masīvi.

Bioloģiski nozīmīgi ir Ķiļļu purva meža masīvs (2.1.11.) un Staiceles meža masīvs (2.1.12.), kuru platība un bioloģiskā daudzveidība atbilst nacionālās nozīmes biocentra statusam.

1. **Ķiļļu purva meža masīvā (2.1.11.)** ir piemēroti meža nogabali šādām indikatorgrupām: lidvāverei, melnajam stārķim, dzenim, melnajai dzilnai, baltmugurdzenim. 22 ha aizņem dabiskie mežu biotopi.
2. **Ungurpils meža masīvā (2.1.12.)** meža nogabali atbilst lāča kodolzonas prasībām un tajā ir piemēroti nogabali melnajam stārķim, dzenim, melnajai dzilnai, baltmugurdzenim. 36 ha aizņem dabiskie mežu biotopi. Minētajā meža masīvā ir izveidots dabas liegums un NATURA 2000 teritorija „Ungurpils meži”. Dabas liegums izveidots, lai nodrošinātu aizsardzību izciliem melnalkšņu stāgnājiem, pārmitriem platlapju mežiem un boreāliem mežiem. Karogupītes un Kraukļupītes krastos ir smilšakmens atsegumi un alas.

Staiceles viļņotā līdzenuma teritorijā atrodas lauksaimniecības zemju masīvi, kas piemēroti migrējošo putnu barošanās vietām.

2.2. Ainavas estētiskās un kultūrvēsturiskās vērtības

Ainavas estētiskais novērtējums:

Kopumā ainavu telpā nav vizuāli augstvērtīgas ainavas (piezīme, Salacas ieleja tiek apskatīta Salacas pasē). Atsevišķās vietās augstvērtīgi skati paveras uz Iģes upes ieleju, bet minētai ainavai piemīt zems jutīguma līmenis.

Ainavas kultūrvēsturiskais novērtējums:

Lauksaimniecībā izmantojamo zemju meliorācijas rezultātā kultūrvēsturiskā ainavu struktūra ir stipri izmainīta. Tāpēc kultūrvēsturiska nozīme ir tikai atsevišķiem kultūras pieminekļiem, piemēram, Lauru pilskalnam.

2.3. Ainavas sociālekonomiskā nozīme

Pašreiz viļņotajā līdzenumā esošās lauksaimniecības zemes tiek relatīvi intensīvi izmantotas, kā rezultātā saglabājas atklātā ainava. Ar krūmiem aizaug tikai nomaļus esošās lauksaimniecībā izmantojamās zemes. Ainavai,

pateicoties lēzeni viļņotajam reljfam un relatīvi auglīgām lauksaimniecībā izmantojumām zemēm ir liels potenciāls lauksaimniecības attīstībā.

Meža masīvi tiek izmantoti mežsaimniecībā, kā rezultātā Ungurpils meža masīvs ir stipri fragmentēts.

2.4. Vispārējās tendences ainavu struktūras attīstībā un to ietekmējošie faktori

Nomaļus esošo lauksaimniecības zemju un palieņu pļavu aizaugšana ar krūmiem.

Meža masīvu fragmentācija.

2.5. Ainavu vai ainavu elementu pašreizējais aizsardzības režīms un tā ietekme uz ainavu izmantošanu un apsaimniekošanu

Staiceles viļņotā līdzenuma ainava atrodas ZVBR ainavu aizsardzības un netrālajā zonā. Ungurpils meža masīvs daļēji ir iekļauts dabas liegumā „Ungurpils meži”. Zonējums pašreiz būtiski neietekmē, izņemot dabas lieguma teritoriju, viļņotā līdzenuma ainavas izmantošanu.

2.6. Vēlamā ainavu struktūra un tās elementu attīstība

Mozaīkveida ainavas struktūras saglabāšana. Lauksaimniecībā izmantojamo zemju izmantošana lauksaimniecībā – tajā skaitā pieļaujama lauksaimniecības darbības intensifikācija. Saglabāti gan lielāki mežu masīvi, gan mežu un lauku mozaīka.

2.7. Priekšlikumi ainavas izmantošanai un apsaimniekošanai

1. Saglabāt esošo lauksaimniecības zemju ainavu.
2. Pieļaujama enerģētiskas koksnes plantāciju ierīkošana.
3. Pieļaujama vēja ģeneratoru būvniecība, izņemot vietās, kur barojas migrējošie putni.
4. Nacionālās nozīmes mežu biocentros:
 - **Ķīļļu purva meža masīvā (2.1.11.):**
 1. Nav pieļaujama meža zemes transformācija.
 2. Vismaz 20% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Prioritāte platlapju audzēm un melnalkšņu un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm.
 3. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, ozoli, u.c. kur to nav, tur apses, kā arī lielu apšu

stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).

4. Platlapju audzēs, kur palatlapji vismaz 30%, mežsaimniecisko darbību veikt ar nekailciršu metodēm.
5. Vietās kur atļauj augšanas apstākļu tips vai šādas audzes bijušas pirms mežistrādes veikšanas atjaunojami platlapji (oši, ozoli, liepas, gobas, u.c.) vai/un melnalkšņi.
6. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm vai dabiskošanas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam; piemērotās augsnēs izcirtumi pirmkārt apmežojami ar platlapjiem.

• **Ungurpils meža masīvā (2.1.12.):**

1. Vismaz 15% meža teritoriju nenotiek saimnieciska iekļaušanās. Vismaz 20% no mežaudzēm tiek apsaimniekotas kā galveno mērķi izvirzot bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu (izdalāma dabas aizsardzības mežu ar pieļaujamu saimniecisko darbību zona atbilstoši mežu masīvu AEP izstrādes vadlīnijām). Prioritāte apšu audzēm un melnalkšņu un bērzu audzēm uz mitrām augsnēm.
2. Izstrādātajās audzēs lielāks skaits (vismaz 10 uz ha) tādu ekoloģisko koku, kas var sagaidīt nākamās paaudzes mežu (priedes, ozoli, u.c. kur to nav, tur apses, kā arī lielu apšu stumbeņi; lielākās apses var mērķtiecīgi atzarot, lai to vainagi nenoēnotu jauno mežaudzi).
3. Stādītās egļu audzes (līdz 60 g. vecumam) pēc iespējas aizstājamas ar lapu koku un jauktām audzēm vai dabiskošanas, ļaujot tajās veidoties lapu koku piejaukumam.
5. Migrējošo putnu barošanās vietām piemērotās lauksaimniecībā izmantojamās zemes nav vēlams apmežot vai veidot tajās nelielus mežus, vai krūmāju (arī ap meliorācijas sistēmām) pudurus. Barošanās vietām piemērotajās lauksaimniecības zemēs atbalstāma graudaugu sējumu vai ilggadīgo zālāju veidošana, bet nav vēlama intensīvo monokultūru (piemēram, rapša) vienlaidus plantāciju veidošana. Lauksaimniecībā izmantojamās zemēs vēlams veidot mozaīkveida sējumu un zālāju struktūru.

3. Priekšlikumi ZVBR zonējumam

Staiceles viļņotā līdzenuma ainava iekļaujama ZVBR neitrālajā zonā, izņemot dabas liegumā zonā iekļaujams dabas liegums Ungurpils meži un ainavu aizsardzības zonā – Ungurpils meža masīvs.